

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1427/23
26.6.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Маје Чогурић и Миленије Петричевић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Трајан Романовић, адвокат из Алибунара, Жарка Зрењанина 6, против тужене Републике Србије – Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, Гимназијска 7, ради утврђења права својине, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву П 947/21 од 30.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 26.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ жалба тужене као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П 947/21 од 30.11.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе од 14.03.2022. године. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да су тужиоци у једнаким уделима, сваки на по 1/2 дела, власници некретнине уписане у листу непокретности бр.... КО ..., топ.бр.... – њива у потесу "... " у површини од 0,42,40 ха, што је тужена дужна да призна и трпи да се тужиоци са овим правом упишу у катастру непокретности у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцима преда у посед парцелу топ.бр.... њива у потесу "... " у површини од 0,42,40 ха КО Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 119.800,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена, из свих законских разлога предвиђених одредбом члана 373. став 1. ЗПП. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражила.

Испитујући правилност побијане пресуде у оквиру законских овлашћења из одредбе члана 386. ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/2011, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужене није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно наводима у жалби тужене, није учињена ни битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, будући да је изрека пресуде јасна и разумљива, да садржи разлоге о свим битним чињеницама који произлазе из садржине изведених доказа, па се законитост и правилност побијане пресуде са сигурношћу могу испитати.

Правилна је одлука првостепеног суда којом је дозволио објективно преиначење тужбе, будући да је донета сагласно одреби члана 199. ЗПП, па је решење потврђено применом члана 401. тачка 2. ЗПП..

Према утврђеном чињеничном стању, кат. парцела топ.бр.... њива у потесу “...” у површини од 0,42,40 ха уписана у Лн.... КО ..., налази се надомак села у близини железничке пруге и била је у поседу правних претходника тужилаца од 60-тих година прошлог века када је исту тужиочева бака ВВ (...) добила у мираз од свог оца ГГ, па је у поседовном листу бр... за предметну парцелу у “Б” листу уписано право власништва ВВ на основу старог стања и арондације, а ту парцелу иста је несметано користила све до смрти 1999. године, након чега је парцелу наставио да неометано користи њен син ДД све до своје смрти 2017. године, а затим његов син и супруга, овде тужиоци, као његови законски наследници. Тужиоци су парцелу несметано користили и давали у закуп ЂЂ све до 2020. године када је исти позван од стране пољочуварске службе да парцелу напусти јер је иста у катастарском оперативном листу уписана као државна својина, а након тога тужиоци више нису у поседу ове парцеле, а све до тада били су уверења да је предметна парцела у њиховом власништву. Приликом обнове земљишне књиге 1975. године предметна парцела уписана је у ЗКУЛ бр... као друштвена својина са правом коришћења ПИК “Тамиш” из Панчева, на основу уговора о преносу права коришћења од 15.05.2000. године (Дн.741/2000) парцела је уписана као друштвена својина са правом коришћења ДПП “Николинци” из Николинаца, а на основу решења Трговинског суда у Панчеву Фи 2220/03-01 (Дн.187/06) парцела је уписана као друштвена својина са правом коришћења АД “Николинци” из Николинаца. Према стању у катастру непокретности кат. парцела бр...., површине 42 ара 40 м2 у КО ... уписана је од 1963. године у поседовном листу бр. ... на ГГ из ..., кућни број ..., као носиоца домаћинства, да су носиоци домаћинства, односно корисници парцеле уписани ... из ..., кућни број ... у поседовном листу број ... од 1973. године и ВВ, рођена ... из ..., кућни број ..., такође у поседовном листу број ... од 1988. године и тај упис је важио до формирања катастра непокретности 2011. године. Израдом катастра непокретности 2011. године земљишна књига и катастар земљишта стављени су ван снаге, а у поступку излагања на јавни

увид података о непокретности и правима на њима на наведеној парцели уписана је својина Републике Србије, а као корисник Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и одредби чл. 28, 30. и 72. Закона о основама својинскоправних односа – ЗОСПО, првостепени суд је закључио да су тужиоци доказали постојање државине предметне парцеле, односно њихових правних претходника још од краја 60-тих година прошлог века и то све до 2020. године, од када се више не налазе у поседу исте. Првостепени суд је становишта да је у конкретном случају дошло до поступка арондације предметне катастарске парцеле, што произлази из поседовног листа бр..., број расправног записника ..., број новог улошка ..., с тим да поступак арондације није формално окончан нити је спроведена промена власништва у јавним књигама на непокретностима на додељеној парцели, па како је изостало доношење одговарајућег акта надлежног органа као основа за упис промена носилаца права на непокретностима у катастарском оперативу, то иста као таква и није могла бити спроведена, с тим што се не може лишити права правни претходник тужилаца ни сами тужиоци на накнаду за земљиште које је у поступку арондације одузето кроз дато туженом и постало јавно добро, односно права да им се уместо одузетог – датог земљишта на име накнаде додели у својину друго одговарајуће земљиште – спорна парцела ... КО ... Како је у складу са Законом о изменама и допунама Закона о основама својинскоправних односа (“Службени лист СРЈ”, бр.29/96 од 26.06.1996. године), који је ступио на снагу 04.07.1996. године брисана забрана стицања својине на непокретностима које су у државној или друштвеној својини путем одржаја, те како је од 04.07.1996. године до 2020. године протекло више од 20 година мирног посуда тужилаца и њихових правних претходника на предметној парцели, то је првостепени суд усвојио тужбене захтеве тужилаца и утврдио да су стекли право својине путем одржаја на предметној парцели са траженим уделима и удовољио захтеву да им тужена преда у посед предметну парцелу сагласно одредби члана 37. ЗОСПО.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано, правилном оценом изведених доказа у смислу члана 8. ЗПП. Наводима у жалби тужене правилност чињеничног утврђења првостепеног суда није доведена у сумњу.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право када је усвојио тужбене захтеве тужилаца. За своју одлуку навео је јасне, потпуне и аргументоване разлоге које као правилне прихвата другостепени суд.

Одредбом члана 20. став 1. ЗОСПО (“Службени лист СФРЈ”, бр. 6/80, 36/90, “Службени лист СРЈ” 29/96, “Службени гласник РС”, бр. 115/05) прописано је да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла или наслеђивањем. Одредбом члана 28. ЗОСПО прописана је могућност стицања својине на непокретности путем одржаја, али само када се ради о савесној државини, с тим што рокови одржаја зависе од тога да ли је државина законита. Савестан и законит држалац непокретне ствари на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар протеклом 10 година (став 2.). Савестан држалац непокретне ствари на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар протеклом 20 година (став 4.). Према члану 72. истог

закона државина је законита ако се заснива на пуноважном правном основу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења (став 1.), државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова (став 2.). Савесност државине се претпоставља (став 3). Савесност мора да постоји све време рока потребног за одржај.

У конкретном случају, државина тужилаца је савесна. Савесност државине тужилаца и њихових правних претходника се претпоставља, а током поступка ова претпоставка није оборена од стране тужене, па савесна државина у трајању дужем од 20 година из члана 28. став 4. ЗОСПО води стицању својине. По оцени другостепеног суда, рок за одржај у овом случају почиње да тече 04.07.1996. године, даном ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о основама својинскоправних односа којим је брисана одредба члана 29. ЗОСПО о забрани одржаја на стварима у друштвеној својини, па како су тужиоци тужбу у овој парници поднели дана 01.04.2021. године, стекли су право сусвојине по основу одредбе члана 28. став 4. наведеног Закона, како то правилно закључује првостепени суд.

Неосновано се у жалби тужене оспорава правилност закључка првостепеног суда на коме је заснована побијана пресуда наводима да тужиоци немају закониту државину будући да поступак арондације није формално окончан, те да тужиоци нису доставили пуноважан правни основ подобан за стицање права својине. Ово са разлога што су тужиоци стекли право својине на основу ванредног, а не редовног одражаја, протеклом рока од 20 година предвиђеног одредбом члана 28. став 4. ЗОСПО. Околност да је поступак арондације фактички спроведен без доношења одговарајућег решења од значаја је за савесност тужилаца и њихових правних претходника, а не и за стицање својинских права путем ванредног одржаја за који је потребан протек рока од 20 година савесне и несметане државине, а не и законити правни основ за стицање права својине.

Наводи жалбе да тужиоци нису били савесни јер је у евиденцији непокретности уписана тужена Република Србија као власник спорне парцеле, што су увидом у јавне књиге могли да сазнају, као и њихов правни претходник ДД, нису од утицаја на правилност и законитост овако донете одлуке. С обзиром на природу права својине, те могућност да се о њој увек расправља, сагласно општим правилима, свако ко сматра да је испунио законом прописане услове за стицање права својине на непокретности (у конкретном случају тужиоци на основу одржаја у смислу члана 28. ЗОСПО) има право да захтева утврђење свог права у одговарајућем законом прописаном поступку и у односу на лице које се у јавном регистру води као власник одређене непокретности (с обзиром на апсолутно дејство и незастарелост овог права). Осим тога, савесност државине се претпоставља сагласно одредби члана 72. став 3. истог закона. Наведено значи да онај ко тврди супротно то мора и да докаже. При утврђеним чињеницама, за савесност тужилаца битна је околност да ли су тужиоци, а претходно њихов отац, односно супруг, а пре тога његова мајка ВВ, имали разлога да сматрају да је предметна парцела њихова и да ли су били у мирној и несметаној државини од када је извршена арондација и спорна парцела им предата. Одржај представља начин стицања својине на основу кога се правном стању уподобљава фактичко стање државине које има одређене квалитете, што зависи како од држаоца, тако и од уписаног власника (овде тужене), јер је реч о стању у коме се, током одређеног времена, савесни невластник понаша као

власник, а власник не врши своје својинско право. У том смислу, сви изведени докази говоре у прилог томе да су се правни претходници тужилаца, а потом и тужиоци, односили као власници према спорној непокретности, и да их нико у стеченом праву није ометао све до 2020. године. Да је државина правних претходника тужилаца била савесна упућују и искази сведока ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ који потврђују исказе тужилаца о несметаном начину и дугогодишњем времену коришћења предметне парцеле. Управо због таквог понашања тужилаца и њихових правних претходника, наводи жалбе да државина тужилаца не може бити савесна, пошто је тужена Република Србија уписана као власник предметне непокретности, нису од утицаја на доношење другачије одлуке. Уосталом, тужена која спори право тужилаца на стицање својине одржајем, сноси и терет доказивања чињенице да су тужиоци несавесни држаоци (члан 231. став 3. ЗПП). Тужена није суду приложила доказе на основу којих би та околност могла бити поуздано утврђена, а која би се односила на то да је тужена од тужилаца захтевала предају у посед парцеле до 2020. године, да је у односу на њих тражила заштиту државине или истицала било какав захтев који би почивао на наводу да је она власник предметне непокретности или да је с тим у вези донета каква судска одлука. Стога тужена не може, само с позивањем на стање о евиденцији непокретности, успешно оспорити савесност тужилаца, уједно ни правилност ожалбене пресуде.

Приликом одлучивања о изјављеној жалби, апелациони суд је имао у виду да је тужиоцима признато право сусвојине у иделним деловима на предметној непокретности по основу одржаја, међутим, с обзиром на то да се право сусвојине може стећи и одржајем јер Законом о основама својинскоправних односа то није искључено, али имајући у виду и начело диспозиције странака у парничном поступку, односно да су тужиоци определили тужбени захтев на начин као у тужби тражећи утврђење права сусвојине које се, сагласно одредби члана 13. став 1. истог закона, одређује сразмерно целини ствари, као и могућност да тужиоци који држе целину непокретности накнадно изврше деобу на основу споразума или одговарајућег предлога у ванпарничном поступку, овај суд сматра да наведено, супротно жалбеним наводима, није од утицаја на доношење другачије одлуке у овој парници.

Приликом одлучивања о законитости и правилности првостепене пресуде другостепени суд је ценио и остале жалбене наводе, али их није посебно образлагао сагласно одредби члана 396. став 1. ЗПП, с обзиром да не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари.

На основу изложеног, Апелациони суд у Београду је одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду у ставовима другом и трећем изреке на основу члана 390. ЗПП.

Потврђена је, применом члана 401. тачка 2. ЗПП и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу четвртог изреке побијане пресуде, јер је донета правилном применом одредаба чл. 150, 153, 154. и 163. ЗПП и одговара исходу спора и постигнутом успеху странака, а трошкови су одмерени правилном применом Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Захтев тужене за накнаду трошкова састава жалбе је одбијен, имајући у виду да

тужена није успела у другостепеном поступку, па је одлука као у ставу другом изреке донета применом члана 165. став 1. у вези члана 153. ЗПП.

**Председник већа-судија
Снежана Живковић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић